

In memoriam pana profesora Karla Horkého

Možná se to nehodí (nebo spíš určitě ne) začínat vzpomínku na významnou osobnost úvahou. Protože se ale jedná právě o pana profesora Karla Horkého, věřím, jak jsem měl tu čest ho poznat, že by to pochopil více než kdokoliv jiný a že by takový přístup přijal s uspokojením.

Patří k důstojným povinnostem funkcionáře odborné lékařské společnosti vzpomenout při nejrůznějších příležitostech významné osobnosti oboru. Bývá to často povinnost milá, příjemná, když člověk může zhodnotit při životním jubileu činnost kolegy, kterého si vážíme, pohlédnout na jeho dosavadní práci a zastavit se nad tím, co pro obor či medicínu vcelku vykonal. Někdy však přichází zpráva, kterou je těžké akceptovat a ze které vyplývá těžká a zarmucující povinnost, kterou vykonává s těžkým srdcem.

Dne 11. srpna 2016 odešel z našeho kruhu navždy pan profesor MUDr. Karel Horký, DrSc., čestný předseda České internistické společnosti České lékařské společnosti J. E. Purkyně a její bývalý dlouholetý předseda, emeritní přednosta II. interní kliniky 1. lékařské fakulty Univerzity Karlovy a Všeobecné fakultní nemocnice v Praze.

Profesor Horký se narodil 9. května 1933 v Brně a tam i vystudoval na Masarykově univerzitě lékařskou fakultu. Po promoci nastoupil na umístěnku na interní oddělení nemocnice v Děčíně, kde po tříletém působení složil atestaci I. stupně v oboru interní medicína. V roce 1960 byl vyzván k přestupu na „Charvátovu“ III. interní kliniku v Praze na Karlově náměstí. Na této klinice pak pracoval až do roku 1990. V roce 1990 se pak stal přednostou II. interní kliniky v téže nemocnici. Za doby působení na III. interní klinice obhájil v roce 1966 disertační práci a získal vědeckou hodnost Candidatus Scientiarum, v roce 1964 pak složil atestaci II. stupně z vnitřního lékařství a následně v roce 1984 obhájil doktorskou práci a byl mu udělen titul Doctor Scientiarum. V roce 1988 se habilitoval na Fakultě všeobecného lékařství v oboru vnitřní lékařství a po dvou letech pak byl po obhájení doktorské práce jmenován profesorem v tomto oboru.

Profesní a vědeckou kariéru profesora Horkého významně ovlivnil opakovaný pobyt na Clinical Research Institute of Montreal v Kanadě. Zde se cíleně věnoval výzkumu systému renin-angiotenzin-aldosteron. Z této oblasti publikoval řadu zásadních prioritních poznatků v prestižních zahraničních časopisech. Stal se postupně mezinárodně uznávaným odborníkem v oblasti humorálních faktorů u hypertenze, přednášel jako vyzvaný řečník na všech významných světových kongresech.

Publikační činnost profesora Horkého byla mimořádně bohatá. Publikoval více než 400 časopiseckých sdělení, z toho přes 100 v renomovaných zahraničních časopisech, je autorem více než 20 monografií a skript. Monografie profesora Horkého získaly opakovaně významná ocenění. Profesor Horký byl i hlavním pořadatelem rozsáhlého Lékařského repertoria. Odborné kvality profesora Horkého byly oceňovány i v zahraničí. Jen pro příklad byl členem prestižní The European Society for Clinical Investigation, členem výboru International Society of Internal Medicine, čestným členem American College of Physicians, Slovenskej internistickej spoločnosti a Towarzystwa Internistów Polskich, České endokrinologické společnosti a Slovenskej endokrinologickej spoločnosti. V minulém roce mu bylo také uděleno čestné členství České kardiologické společnosti. V letech 1994–1998 zastával i funkci předsedy České společnosti pro hypertenzi.

Hlavním polem působnosti a také srdeční záležitostí profesora Horkého však byla především Česká internistická společnost, které předsedal celkem 14 roků, v letech 1991–2006. V roce 2006 pak byl zvolen prvním čestným předsedou této společnosti. A právě životu Karla Horkého jako internisty a předsedy České internistické společnosti bych chtěl věnovat pár slov.

Profesor Horký byl jedním z posledních velikánů české medicíny, který se zasazoval o celostní lékařský přístup k člověku, snažil se prosazovat v interní medicíně koncepti komplexního přístupu k nemocným. Jeho úloha byla v letech, v nichž vedl naši společnost, skutečně neuvěřitelně těžká. Na internu jako obor přicházely ataky z jedné strany od praktických lékařů (zejména na jejich ambulantní části), z druhé strany docházelo k (pochopitelnému) rozvoji specializací a superspecializací, s následnou „pulverizací“ základního oboru. Karel Horký přitom rozhodně nebyl „internistický fundamentalista“, velmi dobře rozuměl vývoji medicíny a nezbytnosti rozvoje specializace. Na druhé straně však nechtěl dopustit, aby se ze specialistů oborů z interny vzešlých stávali „orgánoví experti“, kteří by před sebou viděli jen orgán a nevnímali pacienta. A je třeba říci, že touto složitou dobou provedl „kapitán Horký“ loď interny, z mnoha stran ostřelovanou, mezi Skyllou a Charybdou se ctí a v dobré kondici. Naši generaci internistů ji pak předal silnou, připravenou k plavbě na již klidnějším (i když zdaleka ne klidném) moři. A právě na tomto místě bych chtěl slíbit, že se stále budeme snažit jeho odkaz naplňovat.

Život profesora Horkého nebyla ale pouze práce, profese a kariéři úspěchy. K tomu, aby dosáhl svých cílů, potřeboval profesor Horký celoživotní podporu rodiny a tu samozřejmě měl. A i když pracoval na počítači často do pozdních večerních hodin, našel si čas na uvolňující a jistě inspirativní práci na zahrádce a v zimě na sjezdovky. I proto na něj budeme vzpomínat nejen jako na velkého lékaře, vědce a internistu, ale především jako na velkého člověka.

předseda České internistické společnosti České lékařské společnosti Jana Evangelisty Purkyně